

Το τζόνιτ και ο πόλεμος*

ΜΟΥ ΖΗΤΗΣΑΝ ΝΑ ΥΠΟΓΡΑΨΩ μία έκκληση που ζητά σε μία πρώτη φάση τη φιλελευθεροποίηση των ελαφρών ναρκωτικών κι ύστερα τη φιλελευθεροποίηση των σκληρών ναρκωτικών. Εκτός από τις πρόδηλες κοινωνικές κι ηθικές εκτιμήσεις, είμαι προσωπικά αντίθετος προς κάθε ουσία που θα μπορούσε να παραποιήσει τη φυσιολογική ψυχική και σωματική ισορροπία μου (κι υποφέρω εξαιτίας της οδυνηρής αντίθεσης που με αναγκάζει να χρησιμοποιώ συνήθως ναρκωτικά όπως το οινόπνευμα, τον καφέ και τον καπνό). Μολοντούτο, ενστικτωδώς, είμαι υπέρ της νομιμοποίησης των ελαφρών ναρκωτικών. Γνώρισα πολλούς νέους που κάπνισαν τα τζόνιτ τους χωρίς κανένα πρόβλημα, άλλους που δεν θα το έκαναν ποτέ αν αυτή η τελετουργία δεν είχε τη γεύση του απαγορευμένου, κι άλλους που από το τζόνιτ πέρασαν στα σκληρά ναρκωτικά μόνο γιατί η αναζήτηση του «χορταριού» τους έβαλε σε επαφή με τον υπόκοσμο των «πούσερ» που τους ενέπλεξε σε ριζοσπαστικότερες εμπειρίες.

Επίσης ενστικτωδώς, θα ήμουν υπέρ της νομιμοποίησης και των σκληρών ναρκωτικών. Ας υποθέσουμε πως έχουμε εκατό ναρκωμανείς. Γύρω απ' αυτούς περιστρέφεται ο κόσμος των εμπόρων (που είναι κι αυτοί ναρκωμανείς και προσπαθούν έτσι να μαζέψουν τα λεφτά για τη δόση τους) και των εντολοδόχων τους, που ενδιαφέρονται να αυξήσουν την πελατεία τους. Αν τα ναρκωτικά πωλούνται ελεύθερα, μπορούμε να υποθέσουμε πως οι πενήντα θα συνεχίζουν να τα παίρνουν γιατί δεν μπορούν να σταματήσουν κι οι άλλοι πενήντα απαγκιστρώνονται από το παιχνίδι της παράνομης εμπορίας κι από εκείνη την αίσθηση παρεκτροπής που μπορεί να καταστήσει ενδιαφέρουσα αυτή την εμπειρία. Κι ας υποθέσουμε πως

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ

Από το «*Espresso*» της 18.12.1988.

άλλοι πενήντα που δεν θα έκαναν ποτέ χρήση ναρκωτικών, τώρα, μιας που είναι διαθέσιμα, θέλουν να δοκιμάσουν. Στη χειρότερη των υποθέσεων θα έχουμε πάντα εκατό ναρκωμανείς, αλλά τουλάχιστον θα έχουμε καταστήσει ακίνδυνο εκείνο το σύμπαν του εγκλήματος που η παράνομη εμπορία παράγει κι ενθαρρύνει (συμπεριλαμβανόντας στο σύμπαν αυτό και το ναρκωμανή που σκοτώνει για να προμηθευτεί το ναρκωτικό). Στο τέλος θα είχαμε ένα συνολικό κοινωνικό κέρδος.

Φυσικά είμαι έτοιμος να ακούσω με τη μεγαλύτερη προσοχή κι ευθύνη όλα τα αντίθετα επιχειρήματα, προπαντός εκείνα που στηρίζονται σε αξιόπιστες στατιστικές. Μπροστά σε μερικές απ' αυτές παραμένω έκπληκτος και ταραγμένος.

Τώρα όμως καταλαβαίνω πως ο συλλογισμός μας πρέπει να ακολουθήσει ένα άλλο δρόμο. Ας κάνουμε μία πιο αισιόδοξη υπόθεση. Πως η φιλελευθεροποίηση όλων των ναρκωτικών μειώνει τον αριθμό των τοξικομανών από εκατό σε δέκα και πως η βιομηχανία των ναρκωτικών εξολοθρεύεται. Παραμένουν όμως οι πολυεθνικές των ναρκωτικών. Είναι οργανώσεις που παράγουν χιλιάδες δισεκατομμύρια και που χρησιμοποιούν ανθρώπους με «άριστη επαγγελματική κατάρτιση». Ευτυχώς, επειδή είναι γνωστοί στις αστυνομίες, κάθε τόσο κάποιος απ' αυτούς εξουδετερώνεται. Τι θα κάνει αυτή η στρατιά του εγκλήματος την ημέρα που θα νομιμοποιηθούν τα ναρκωτικά και θα μείνει άνεργη; Θα αποφασίσει να επενδύσει τα κεφάλαια της σε ομόλογα του Δημοσίου; Δεν νομίζω.

Αφού έχει στη διάθεση της τεράστιες ποσότητες ρευστού, μία τέλεια οργάνωση και μία σθεναρή βούληση να συσσωρεύσει κεφάλαια με μηδαμινό κόστος, αυτή η στρατιά θα ανακυκλωθεί. Πώς; Πού; Θα αυξηθούν οι απαγωγές, το λαθρεμπόριο ανηλίκων στη Μέση Ανατολή; Ή ζα διευρυνθεί το εμπόριο όπλων; Για να γίνει αυτό πρέπει να δημιουργηθούν τουλάχιστον άλλες δέκα εστίες πολέμου στη Μέση Ανατολή, Ασία κι Αφρική. Ο αριθμός των ανθρώπων που μέλλει να σκοτωθούν σε αυτή την περίπτωση θα αντισταθμίσει τον αριθμό των τοξικομανών που γλύτωσαν από την παράνομη εμπορία; Καταλαβαίνω πως αυτός ο αυστηρά ποσοτικός συλλογισμός μου μπορεί να πληγώσει όσους έχουν τοξικομανείς στο σπίτι. Οι όροι όμως του προβλήματος είναι ακριβώς αυτοί. Αποδεχόμαστε, για να σώσουμε δέκα τοξικομανείς στο σπίτι μας, να σκοτωθούν χίλιοι άνθρωποι παραπάνω στην Κεντρική Αφρική;

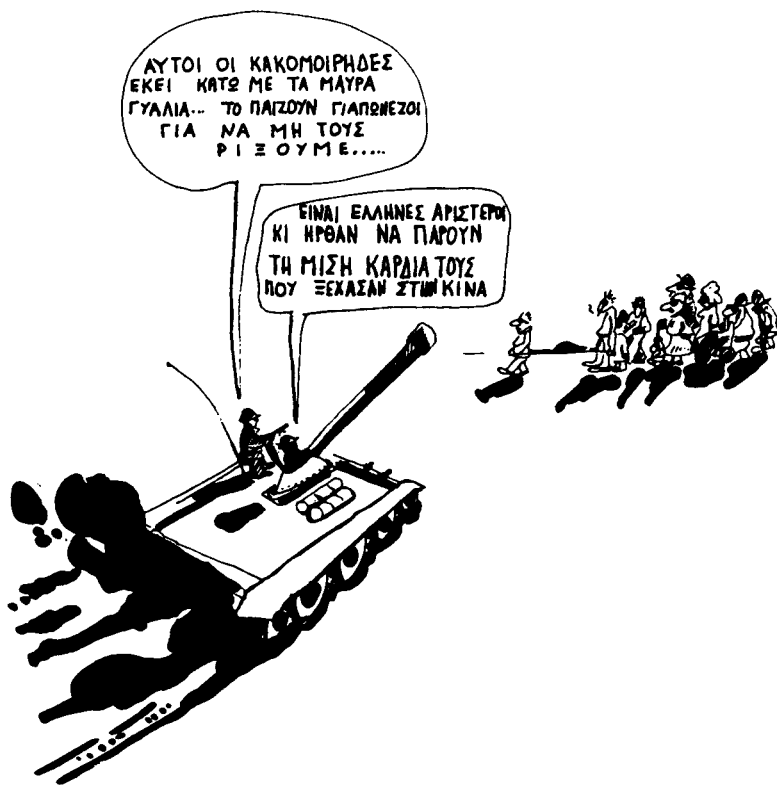
Οι αστυνομίες όλου του κόσμου γνωρίζουν καλά τη βιομηχανία των ναρκωτικών. Είναι ανίκανες να την καταστρέψουν, μπορούν όμως να την περιορίσουν. Την ημέρα που αυτή η βιομηχανία ανακυκλωθεί σε απρόσμενους χώρους, πόσο χρόνο θα χρειαστούν οι αστυνομίες για να μη μείνουν πίσω; Πόσες ανθρώπινες ζωές θα καθούν σε αυτό το διάστημα;

Η ποτοαπαγόρευση ήταν μία παραφροσύνη. Μετά το τέλος όμως της ποτοαπαγόρευσης πού πήγαν τα κεφάλαια που μέχρι τότε επεν-

δύονταν στο λαθρεμπόριο οιοπνεύματος; Ποια ήταν τα αποτελέσματα; Εγώ το αγνοώ, αλλά αναρωτιέμαι αν κάποιος μπορεί να μας δώσει μία απάντηση. Στο μεταξύ, πηγαίνοντας ενάντια στα ένστικτα και τους συναισθηματικούς υπολογισμούς μου, αισθάνομαι αβέβαιος μπροστά σε κάθε πρόταση για φιλελευθεροποίηση των ναρκωτικών.

Umberto Eco

Μετάφραση: Δημήτρης Δεληολάνης

Του Θεορίτη

Σημειώσεις στο περιθώριο – Glossae Marginales

Ο Κάρλος Καστανέντα και η δύναμη της σιωπής

Η ΕΙΔΗΣΗ ΔΙΑΔΟΘΗΚΕ ΑΣΤΡΑΠΙΑΙΑ ανάμεσα στους πιστούς αναγνώστες του. Το τελευταίο βιβλίο του Κάρλος Καστανέντα *Η Δύναμη της Σιωπής*, που κυκλοφόρησε στις ΗΠΑ το 1987 και τώρα έκανε την εμφάνισή του και στην Ευρώπη, είναι μία αποτυχία. Δαιδαλώδεις διάλογοι, επαναλήψεις, φλυαρίες, που βασανίζονται να μιμηθούν τα προηγούμενα βιβλία του. Δεν περιέχει τίποτα το καινούριο, δεν εκθέτει καμία ιδέα, δεν προσφέρει καμία είδηση γύρω από το μαγικό κόσμο του συγγραφέα.

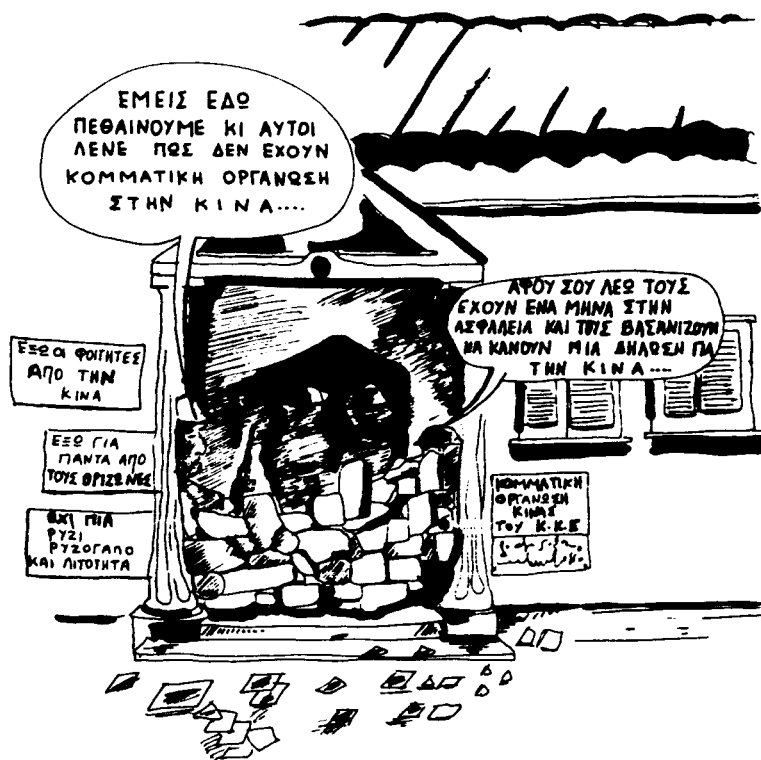
Οι αμερικανοί βιβλιοκριτικοί δεν έχασαν φυσικά την ευκαιρία να φωνάξουν ομόφωνα πως το ήξεραν, το είχαν ήδη διαιστανθεί: Ο Καστανέντα έχασε την έμπνευση και μετατράπηκε σε έναν ακόμη Μάγιστρο μιας ακόμη αποκρυσταλλικής σχέτας, από τις χιλιάδες που ανθούν στις ΗΠΑ. Το '86 εξάλλου ο ίδιος είχε εκτεθεί σε αυτού του είδους τις κριτικές, προλογίζοντας απερίσκεπτα ένα φτωχό δοκιμάκι χωρίς μέλλον, μόνο και μόνο γιατί το έγραψε μία ανθρωπολόγος μνημένη στην ομάδα.

Κι όμως ο Καστανέντα, από το ερημητήριό του, έπρεπε να είχε καταλάβει πως η ρηγανική Αμερική του είχε γυρίσει τις πλάτες ήδη από τις αρχές της καταραμένης δεκαετίας μας, όταν τα έργα του άρχισαν σιγά σιγά να εξαφανίζονται από τα πανεπιστήμια. Ίσως να βασιζόταν υπερβολικά στο γεγονός πως το έκτο και το έβδομο βιβλίο της σειράς, που κυκλοφόρησαν το 1981 και το 1984, ήταν πραγματικά αριστουργήματα. Στο πρώτο, *Το Δώρο του Αετού*, διηγήθηκε με το γνωστό συναρπαστικό τρόπο την ένταξή του στο εσωτεριστικό Τάγμα των Ναγκαλιστών. Είναι το ίδιο Τάγμα που καταπολεμούσε τους Αζτέκους κατά τη διάρκεια της «κονκίστα» και που κράτησε σε αναβρασμό με διαρκείς εξεγέρσεις το Μεξικό στους τελευταίους αιώνες. Οι Ναγκαλιστές δεν είχαν μεγάλες ιδεολογικές διαφορές με τους καθολικούς. Διέφεραν προπαντός στην έμφαση που έδιναν στις μαγικές ικανότητες των γυναικών. Μία μεγάλη ιέρεια, η Μαρία Καντελάρια, είχε μάλιστα καθοδηγήσει μία εκτεταμένη εξέγερση στο 18ο αιώνα. Ο Κάρλος περιγράφει τη διαδικασία μύησης σε μία από τις δύο αδελφότητες (ή «φίδια» όπως τις ονομάζει). Στα προηγούμενα βιβλία του, η περίφημη «διδασκαλία του μάγου», ήταν απλή προπόνηση.

Μόνο στην *Εσωτερική Φωτιά* όμως έχουμε την αποκάλυψη του μυστηρίου. Ο don Χουάν οδήγησε τον Κάρλος σε μία αντιπαράθεση με την Μαρία Καντελάρια, που εμφανίζεται με μορφή σκουληκιού. Μετά την αναμέτρηση, ο Κάρλος συναντά τη χάρη και το

φως. Αλλά μαθαίνει πως δεν πρέπει να αφήσει το φως να τον σαγηνεύσει. Σύμφωνα με τον μελετητή του σαμανισμού Ελεμίρ Ζολά, πρόκειται για τις ωραιότερες σελίδες που γράφτηκαν ποτέ για τη μεξικάνικη μαγεία. Γι' αυτό ακριβώς η απογοήτευση για την τωρινή πτώση του συγγραφέα είναι μεγαλύτερη. Ίσως έπρεπε να πάρει περισσότερο στα σοβαρά την δύναμη της σιωπής του και να σιωπήσει.

Δημήτρης Δεληολάνης

Του Θεορίτη

Σημειώσεις στο περιθώριο – Glossae Marginales